

BURSA İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ NEZARETHANELERİ TAKİP ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2023/55

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 26/12/2023 tarih ve 2023/1083 sayılı kararı ile oybirliği ile kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	ii
KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	2
A. Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü.....	3
B. Güvenlik Şube Müdürlüğü.....	5
C. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü.....	7
Ç. Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü.....	9
D. Asayiş Şube Müdürlüğü.....	11
E. Çocuk Şube Müdürlüğü.....	12
III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	14
A. Değerlendirme.....	14
B. Tavsiyeler.....	14
1. Önceki Ziyarete Verilen Tavsiyelerin Takibi Bağlamında Tespit ve Gözlemler.....	14
2. Bursa İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler.....	18
3. İçişleri Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler.....	19

CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
km	: Kilometre
KOM	: Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele
m	: Metre
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
TEM	: Terörle Mücadele
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK), 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-ı bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2/1-k bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. Suç işlediği şüphesi, somut delillerin varlığı ile kuvvetle muhtemel olan kişinin kolluk kuvvetleri tarafından özgürlüğünden yoksun bırakılmasına ilişkin genel hükümler 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK)'de yer almaktadır. CMK'nin 99'uncu maddesinde ise *“Gözaltına alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethanelerin maddi koşulları, bu kişinin hangi görevlinin sorumluluğuna bırakılacağı, sağlık kontrolünün nasıl yapılacağı, gözaltı işlemlerine ilişkin kayıt ve defterlerin nasıl tutulacağı, gözaltına alınmanın başlangıcında ve bu tedbire son verildiğinde hangi tutanakların tutulacağı ve gözaltına alınan kişiye hangi belgelerin verileceği ile kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak kuralların yönetmelikle gösterileceği”* hükme bağlanmıştır.

5. 1/6/2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesine göre

nezarethaneler; “Şüpheli veya sanıkların haklarındaki işlemlerin tamamlanıp adli mercilere sevk edilinceye kadar bekletilmesi amacıyla yapılmış yerleri” ifade etmektedir.

6. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görev ve yetkisini haiz olduğu ifade edilmiştir.

7. Anılan görevin icrası kapsamında 10/5/2023 tarihinde Bursa İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethanelerine **habersiz bir takip** ziyareti gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde TIHEK Kurul Üyesi ....., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları .... ile talep üzerine görevlendirilen Doktor ve Psikolog yer almıştır.

8. Ziyaret, İl Emniyet Müdürlüğü bünyesinde bulunan Asayiş, Güvenlik, Terörle Mücadele (TEM), Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele (KOM), Narkotik Suçlarla Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüklerinin yetkilileri ile yapılan ön görüşmeler ile başlamıştır. Görüşmede TIHEK Heyeti tarafından; UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş ve İl Emniyet Müdürlüğü ve faaliyetleri ile ilgili genel bilgiler alınmıştır. Görüşmenin ardından Heyet, Bursa İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethanelerine geçerek incelemelerde bulunmuştur. Ziyaret sırasında nezarethanelerde tutulan¹ olmadığı görülmüştür.

9. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu’nun 9/1/2023 tarihli ve 2023/03 sayılı Kurul kararı ile Başkanlık makamının 2/5/2023 tarihli ve 22110 sayılı oluruna istinaden 10/5/2023 tarihinde, Bursa İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethanelerine gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

10. İl Emniyet Müdürlüğü bünyesinde Asayiş, Güvenlik, TEM, KOM, Narkotik Suçlarla Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüklerinin nezarethaneleri bulunmaktadır. Bu nezarethanelerden Güvenlik ve TEM nezarethaneleri İl Emniyet Müdürlüğü’nün ana binasında yer alırken KOM ve Narkotik Şube Müdürlükleri ve nezarethaneleri Bursa İl Emniyet Müdürlüğü’nün Odunluk semtinde bulunan ek hizmet binasında yer almaktadır. Asayiş Şube Müdürlüğü ve nezarethaneleri Bursa İl Emniyet Müdürlüğü’nün Acemler semtinde bulunan ek hizmet binasında; Çocuk Şube Müdürlüğü ise İl Emniyet Müdürlüğü’nün Şukraniye semtinde yer alan ek hizmet binasında bulunmaktadır.

¹ Nezarethanelerde bulunan özgürlüğünden mahrum bırakılanlar için kısaca “tutulan” ifadesi kullanılacaktır.

11. KOM ve Narkotik Şube Müdürlüklerinin yer aldığı ek hizmet binası İl Emniyet Müdürlüğü ana hizmet binasına yaklaşık 3 km, Çocuk Şube Müdürlüğü yaklaşık 11 km ve Asayiş Şube Müdürlüğü yaklaşık 5 km uzaklıktadır.

A. Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü

12. TEM ve Güvenlik Şube Müdürlüklerinin bulunduğu ana hizmet binası 2016 yılında faaliyete geçmiştir.

13. Şubede dört koridorun her birinde 4'er adet olmak üzere toplam 16 nezarethane odası bulunmaktadır. Nezarethaneler 3'er kişilik olup toplam kapasitesi 48'dir. Nezarethanelerde mevcut kapasitenin üzerinde tutulan olması durumunda Güvenlik Şube Müdürlüğü nezarethanelerinin kullanıldığı anlaşılmıştır. Odaların yüksekliği 3,50 m, boyu 3,30 m ve eni 2,00 m'dir.

14. Odalarda yere sabitlenmiş oturma alanlarının olduğu, bunların yumuşak ve temizlenebilir bir malzeme ile kaplı olduğu ve tutulanların uyuması için uygun özellikte olduğu görülmüştür.

15. Nezarethane kadınlar için ayrı bir bölüm olmadığı görülmüş, İdarece; kadın tutulanların olması halinde ayrı koridorda bulunan nezarethane odalarının kullanıldığı belirtilmiştir.

16. Nezarethanein ısıtma, soğutma ve havalandırmasının merkezi klima sistemi ile sağlandığı, ziyaret sırasında nezarethane sıcaklığının uygun olduğu gözlemlenmiştir.

17. İdarece; nezarethaneye alınan kişilere verilen battaniye ve yastıkların temiz ve poşetlenmiş şekilde muhafaza edildiği, battaniye ve yastıkların kişilere nezarethaneye girişlerinde teslim edildiği, çıkışları sonrası temizlenerek tekrar paketlenildiği ifade edilmiş, ziyaret heyetince, battaniye ve yastıkların temiz ve paketlenmiş şekilde muhafaza edildiği ve yeterli sayıda olduğu, tutulanların kendilerine zarar vermesinin önlenmesi amacıyla battaniye kenarlıklarının sökülmüş olduğu görülmüştür.

18. Nezarethane odalarının aydınlatmasının, koridorlarda bulunan yapay aydınlatma aracılığıyla sağlandığı görülmüştür.

19. İdarece; nezarethanelerin temizliğinin temizlik personeli tarafından günlük yapıldığı ifade edilmiş ziyaret sırasında nezarethane odalarının, koridorların ve lavaboların temiz olduğu gözlemlenmiştir.

20. Erkek ve kadınlar için ayrı iki adet tuvalet ile birlikte tutulanların duş alabilecekleri bir banyo bulunduğu, 24 saat sıcak su imkânının olduğu anlaşılmış, ziyaret esnasında yapılan kontrolde sıcak su akışında bir sorun olmadığı gözlenmiştir.

21. Nezarethanelerin bulunduğu alanda engelli bireylerin kullanımına uygun tuvalet bulunmadığı görülmüş, İdare tarafından, ihtiyaç halinde engelli bireylerin asansörlerle ulaşma imkânının olduğu üst katlarda bulunan tuvaletleri kullandıkları belirtilmiştir.

22. Tutulanların yemek ihtiyaçlarının İl Emniyet Müdürlüğü İkmal Şube Müdürlüğüne temin edildiği ve nezarethane büro amirliği görevlilerince günde iki öğün yemek dağıtımının yapıldığı ifade edilmiştir.

23. Acil tıbbî müdahale gereken durumlarda, tutulanlara ilk müdahale yapabilecek tıbbi personel bulunmadığı, acil durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağrıldığı, tutulanların hastaneye götürülmesini gerektiren hallerde ise görevli personel eşliğinde tedavisi yapılmak üzere ilgili kişilerin hastaneye sevkinin sağlandığı belirtilmiştir.

24. Tutulanların ilaç kullanmaları gereken durumlarda, nezarethane personeli tarafından ilacın rapor ya da reçetesine göre tutulana verildiği ve bu durumun tutanak altına alındığı bilgisi verilmiştir.

25. Nezarethanedeki 19 adet güvenlik kamerasının bulunduğu ve bu kameraların kayıtlarının en az 120 gün süreyle tutulabildiği belirtilmiş olup, Ziyaret Heyetince ifade alma odasında bulunan kameranın kayıtlarının 30/12/2022 tarihine kadar (132 gün) geriye dönük izlenebildiği ancak nezarethanedeki diğer kameraların 30/3/2023 tarihine kadar (42 gün) geriye dönük izlenebildiği tespit edilmiştir. Kamera görüntülerinin geçmişe doğru izlenmesinde herhangi bir sorunla karşılaşılmamıştır.

26. Nezarethane koridorunda yangın söndürme tüplerinin bulunduğu, tüplerin bakımının yapılmış olduğu ve dolu vaziyette bulunduğu gözlemlenmiştir.

27. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtları incelenmiş; kayıtların eksiksiz bir şekilde tutulduğu ve görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından da düzenli olarak incelendiği görülmüştür.

28. Tutulanların üzerinden çıkan değerli eşya, para vb. eşyaları koyabilecekleri numaralı emanet dolaplarının bulunduğu görülmüştür.

29. Nezarethane girişinde Türkçe, İngilizce ve Arapça dillerinde nezarethane talimatının asılı olduğu, ayrıca ihtiyaç halinde kullanmak üzere yabancı dillerde Şüpheli ve Sanık Hakları Formlarının bulunduğu görülmüştür.

30. Nezarethanede dört adet ifade alma odası bulunduğu, odada sesli ve görüntülü kayıt alma özelliğine sahip kamera bulunduğu ve odanın duvarında görüntülü ve sesli kayıt alındığına ilişkin bilgilendirici bir panonun asılı olduğu görülmüştür.

31. Nezarethanede bir adet müdafî görüşme odası bulunmakta olup odanın içeride yapılan görüşmelerin dışarıdan duyulamayacak ancak görülebilecek bir yapıda tasarlandığı gözlemlenmiştir.

B. Güvenlik Şube Müdürlüğü

32. Güvenlik Şube Müdürlüğü Nezarethanesi, Bursa İl Emniyet Müdürlüğü'nün ana hizmet binasında yer almaktadır.

33. Güvenlik Şube Müdürlüğü Nezarethanesinin toplumsal olayların ardından gözetilene alınan toplu grupların tutulduğu bir nezarethane olduğu ve Bursa'da bu türden toplumsal olayların nadir yaşanması sebebiyle genellikle nezarethanede tutulan olmadığı bilgisi edinilmiştir. Nitekim ziyaret tarihinde nezarethanede tutulan bulunmamaktadır. Ayrıca şube nezarethanelerinin en son üç yıl önce kullanıldığı belirtilmiştir.

34. Bir koridor boyunca yan yana yer alan toplam 4 adet nezarethane odası bulunmakta olup nezarethanenin toplam kapasitesi 60 kişidir. Nezarethane odalarının 3 tanesinin yükseklikleri 3,5 m, boyları 8,5 m ve enleri 5 m'dir, diğer odanın ise yüksekliği 3,5 m, boyu 8 m ve eni ise 5,25 m'dir.

35. Nezarethanede kadınlar için ayrı bir bölüm olmadığı görülmüş, İdare tarafından kadın tutulanların olması halinde kadınların ayrı bir nezarethane odasına yerleştirildikleri belirtilmiştir.

36. Odalarda yeterli miktarda yere sabitlenmiş oturma alanlarının olduğu, bunların üstünde yumuşak ve temizlenebilir bir malzeme bulunduğu ve tutulanların uyuması için uygun özellikte olduğu gözlemlenmiştir.

37. Havalandırmanın koridorda bulunan açılabilir pencereler yoluyla, ısıtma ve soğutmanın ise merkezi klima sistemi ile sağlandığı görülmüştür. Ziyaret sırasında nezarethane sıcaklığının uygun olduğu gözlemlenmiştir.

38. Tutulanlara verilmek üzere battaniye ve yastıkların temiz ve paketli şekilde muhafaza edildiği ve yeterli sayıda olduğu, tutulanların kendilerine zarar vermesinin önlenmesi amacıyla battaniye kenarlıklarının sökülmüş olduğu görülmüştür. Ayrıca, İdare tarafından tutulanların nezarethaneden ayrılmasının ardından battaniye ve yastıklarının yıkandığı belirtilmiştir.

39. Aydınlatma koridorunda bulunan yapay aydınlatma ile sağlanmaktadır. Nezarethane odalarının aydınlatmasının, koridorlarda bulunan yapay aydınlatma aracılığıyla sağlandığı görülmüştür.

40. İdarece, nezarethanelerin temizliğinin temizlik personeli tarafından günlük olarak yapıldığı ifade edilmiş, ziyaret esnasında yapılan kontrollerde nezarethane odalarının, koridorların ve lavaboların temiz olduğu görülmüştür.

41. Nezarethanede erkek ve kadınlar için ayrı olacak şekilde iki adet tuvalet bulunmakta olup ayrıca tutulanların duş alabilecekleri bir banyo da bulunmaktadır. İdare tarafından 24 saat sıcak su imkânının olduğu bilgisi verilmiş olup ziyaret sırasında banyoda sıcak suyun aktığı tespit edilmiştir.

42. Nezarethanelerin bulunduğu alanda engelli bireylerin kullanımına uygun tuvalet bulunmadığı görülmüştür. İdare tarafından ihtiyaç duyulması halinde engelli kişilerin asansörlerle ulaşma imkânının olduğu üst katlarda bulunan tuvaletleri kullanabildikleri belirtilmiştir.

43. Tutulanların yemek ihtiyaçlarının İl Emniyet Müdürlüğü İkmal Şube Müdürlüğüne temin edildiği ve nezarethane büro amirliği görevlilerince günde iki öğün olarak dağıtımının yapıldığı anlaşılmıştır.

44. Acil tıbbî müdahale gereken durumlarda, tutulanlara ilk müdahale yapabilecek tıbbi personel bulunmadığı, acil durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağrıldığı, tutulanın hastaneye götürülmesi gereken hallerde ise görevli personel eşliğinde tedavisi yapılmak üzere hastaneye sevkinin sağlandığı belirtilmiştir.

45. Tutulanların ilaç kullanmaları gereken durumlarda, nezarethane personeli tarafından ilacın rapor ya da reçetesine göre tutulana verildiği ve bu durumun tutanak altına alındığı bilgisi verilmiştir.

46. Nezarethanede altı adet kamera olduğu görülmüş ve Ziyaret Heyetince kamera kayıtlarının 9/3/2023 tarihine kadar (63 gün) geriye dönük izlenebildiği tespit edilmiştir. Kamera görüntülerinin geçmişe doğru izlenmesinde herhangi bir sorunla karşılaşılmamıştır.

47. Nezarethane koridorunda yangın söndürme tüplerinin bulunduğu, tüplerin bakımının yapılmış ve dolu olduğu gözlemlenmiştir.

48. Ziyaret Heyeti tarafından incelenen Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defterin eksiksiz bir şekilde tutulduğu ve görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından düzenli olarak incelendiği görülmüştür.

49. Tutulanların hakları konusunda bilgilendirilmesi için Şüpheli ve Sanık Hakları Formu kullanıldığı ve bu formların farklı dillerde çevirisinin mevcut olduğu gözlemlenmiştir.

50. Nezarethanede bir adet ifade alma odası olduğu, ifade alma odasında ses ve görüntü kayıt eden bir kamera bulunmadığı görülmüş, İdare tarafından ifade alınacağı zaman ses kayıt özelliği olan taşınabilir bir kamera kullanıldığı belirtilmiştir.

51. Nezarethanede bir adet müdafî görüşme odası bulunmakta olup odanın içeride yapılan görüşmelerin dışarıdan duyulamayacak ancak görülebilecek bir yapıda tasarlandığı gözlemlenmiştir.

C. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü

52. KOM Şube Müdürlüğü ve Nezarethanesi, Bursa İl Emniyet Müdürlüğü'nün Odunluk semtinde bulunan ek hizmet binasında yer almaktadır. Bina 2015 yılında inşa edilmiş ve 2019 yılında faaliyete başlamıştır.

53. Nezarethanede, bir koridor boyunca yan yana yer alan toplam 5 adet nezarethane odası bulunmakta olup nezarethanenin toplam kapasitesi 20 kişidir. Nezarethane odalarının yükseklikleri 3,5 m, boyları 3,8 m ve enleri 2,5 m'dir.

54. Nezarethanede kadınlar için ayrı bir bölüm olmadığı görülmüş olup İdare tarafından kadın tutulanların olması halinde kadınların ayrı bir nezarethane odasına yerleştirildikleri belirtilmiştir.

55. Odalarda yeterli miktarda yere sabitlenmiş oturma alanlarının olduğu, bunların üstünde yumuşak ve temizlenebilir bir malzeme bulunduğu ve tutulanların uyuması için uygun özellikte olduğu görülmüştür.

56. Havalandırmanın koridorda bulunan açılabilir pencereler yoluyla, ısıtma ve soğutmanın ise merkezi klima sistemi ile sağlandığı görülmüştür. Ziyaret sırasında nezarethane sıcaklığının uygun olduğu gözlemlenmiştir.

57. Tutulanlara verilmek üzere battaniye ve yastıkların temiz, katlı ve yeterli sayıda olacak şekilde nezarethane odalarında hazır tutulduğu ve tutulanların kendilerine zarar vermesinin önlenmesi amacıyla battaniye kenarlıklarının sökülmüş olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, İdare tarafından tutulanların nezarethaneden ayrılmalarının ardından battaniye ve yastıklarının yıkandığı belirtilmiştir.

58. Aydınlatma koridorda ve nezarethane odalarında bulunan yapay aydınlatma ile sağlanmaktadır.

59. İdarece, nezarethanelerin temizliğinin temizlik personeli tarafından günlük olarak yapıldığı ifade edilmiş, ziyaret esnasında yapılan kontrollerde nezarethane odalarının, koridorların ve lavaboların temiz olduğu görülmüştür.

60. Erkek ve kadınlar için ayrı olacak şekilde iki adet tuvaletin bulunduğu ancak hangi tuvaletin hangi cinsiyet grubuna tahsis edildiğini gösterir işaretlerin mevcut olmadığı ve nezarethanelerin bulunduğu alanda engelli bireylerin kullanımına uygun tuvalet bulunmadığı tespit edilmiştir. İdare tarafından ihtiyaç duyulması halinde engelli kişilerin asansörlerle ulaşma imkânının olduğu üst katlarda bulunan tuvaletleri kullanabildikleri belirtilmiştir. Ziyaret Heyetinin ziyaret sırasındaki tavsiyeleri üzerine bu raporun yazımı sürecinde lavabolara gerekli işaretlerin asıldığı ve lavaboların ve banyonun engelli bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi amacıyla tutamaçların yerleştirildiği bilgisi verilmiş olup bu durum İdare tarafından Kurumumuza iletilen fotoğraflarla da teyit edilmiştir.

61. İdarece, tutulanların duş alabilecekleri bir banyo bulunduğu, 24 saat sıcak su imkânının olduğu ifade edilmiş, ziyaret sırasında yapılan kontrolde banyoda sıcak su akışında bir sorun olmadığı görülmüştür.

62. Tutulanların yemek ihtiyaçlarının İl Emniyet Müdürlüğü İkmal Şube Müdürlüğüne temin edildiği ve nezarethane büro amirliği görevlilerince günde iki öğün olarak dağıtımının yapıldığı anlaşılmıştır.

63. Acil tıbbî müdahale gereken durumlarda, tutulanlara ilk müdahale yapabilecek tıbbi personel bulunmadığı, acil durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağrıldığı, tutulanın hastaneye götürülmesi gereken hallerde ise görevli personel eşliğinde tedavisi yapılmak üzere hastaneye sevkinin sağlandığı belirtilmiştir.

64. İdareden, tutulanların ilaç kullanmaları gereken durumlarda, nezarethane personeli tarafından ilacın rapor ya da reçetesine göre tutulana verildiği ve bu durumun tutanak altına alındığı bilgisi alınmıştır.

65. Nezarethanede 6 adet kamera olduğu ve ziyaret heyetince kamera kayıtlarının 28/3/2023 tarihine kadar (44 gün) geriye dönük izlenebildiği görülmüştür. Kamera görüntülerinin geçmişe doğru izlenmesinde herhangi bir sorunla karşılaşılmamıştır.

66. Nezarethane koridorunda yangın söndürme tüplerinin bulunduğu, tüplerin bakımının yapıldığı ve dolu olduğu gözlemlenmiştir.

67. Ziyaret Heyeti tarafından incelenen Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defterin eksiksiz bir şekilde tutulduğu ve görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından da düzenli olarak incelendiği görülmüştür.

68. Tutulanların hakları konusunda bilgilendirilmesi için Şüpheli ve Sanık Hakları Formu kullanıldığı ve bu formların farklı dillerde çevirisinin mevcut olduğu görülmüştür.

69. Nezarethanede ifade alma odasının bulunmadığı görülmüştür.

70. Nezarethanede bir adet müdafî görüşme odası bulunmakta olup odanın içeride yapılan görüşmelerin dışarıdan duyulamayacak ancak görülebilecek bir yapıda tasarlandığı gözlemlenmiştir.

Ç. Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü

71. Narkotik Şube Müdürlüğü ve Nezarethanesi, Odunluk semtinde, KOM Şube Müdürlüğü ile aynı ek hizmet binasında yer almaktadır. Bina 2015 yılında inşa edilmiş ve 2019 yılında faaliyete başlamıştır.

72. Nezarethanede bir koridor boyunca yan yana yer alan toplam 5 adet nezarethane odası bulunmakta olup nezarethanenin toplam kapasitesi 24 kişidir. Nezarethane odalarının yükseklikleri 3,5 m, boyları 4,9 m ve enleri 2,5 m'dir.

73. Nezarethanede kadınlar için ayrı bir bölüm olmadığı, kadın tutulanların olması halinde kadınların ayrı bir nezarethane odasına yerleştirildikleri belirtilmiştir.

74. Odalarda yeterli miktarda yere sabitlenmiş oturma alanlarının olduğu, bunların üstünde yumuşak ve temizlenebilir bir malzeme olduğu ve tutulanların uyuması için uygun özellikte olduğu görülmüştür.

75. Havalandırmanın koridorda bulunan açılabilir pencereler yoluyla, ısıtma ve soğutmanın ise merkezi klima sistemi ile sağlandığı görülmüştür. Ziyaret sırasında nezarethane sıcaklığının uygun olduğu gözlemlenmiştir.

76. Tutulanlara verilmek üzere battaniye ve yastıkların temiz, katlı ve yeterli sayıda olacak şekilde nezarethane odalarında hazır tutulduğu, tutulanların kendilerine zarar vermesinin önlenmesi amacıyla battaniye kenarlıklarının sökülmüş olduğu görülmüştür. İdare tarafından tutulanların nezarethanedeki ayrılmalarının ardından battaniye ve yastıklarının yıkandığı belirtilmiştir.

77. Aydınlatma koridorda ve nezarethane odalarında bulunan yapay aydınlatma ile sağlanmaktadır.

78. Nezarethanelerin temizliğinin temizlik personeli tarafından günlük olarak yapıldığı bilgisi paylaşılmıştır. Ziyaret sırasında nezarethane odalarının, koridorların ve lavaboların temiz olduğu görülmüştür.

79. Erkek ve kadınlar için ayrı olacak şekilde iki adet tuvaletin olduğu ancak hangi tuvaletin hangi cinsiyet grubuna tahsis edildiğini gösterir işaretlerin mevcut olmadığı görülmüş olup nezarethanelerin bulunduğu alanda engelli bireylerin kullanımına uygun tuvalet bulunmadığı tespit edilmiştir. İhtiyaç duyulması halinde engelli kişilerin asansörlerle üst

katlarda bulunan tuvaletlerden yararlandırıldığı belirtilmiştir. Ziyaret Heyetinin ziyaret sırasındaki tavsiyeleri üzerine bu raporun yazımı sürecinde tuvaletlere cinsiyeti belirtir gerekli işaretlerin asıldığı ve tuvaletlerin engelli bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi amacıyla tutamaçların yerleştirildiği bilgisi verilmiş olup bu durum İdare tarafından Kurumumuza iletilen fotoğraflarla da teyit edilmiştir.

80. Tutulanların duş alabilecekleri bir banyonun da bulunduğu görülmüş ve İdare tarafından 24 saat sıcak su imkânının olduğu bilgisini verilmiştir. Ziyaret sırasında sıcak suyun aktığı Ziyaret Heyeti tarafından da teyit edilmiştir.

81. Tutulanların yemek ihtiyaçlarının İl Emniyet Müdürlüğü İkmal Şube Müdürlüğüne temin edildiği ve nezarethane büro Amirliği görevlilerince günde iki öğün olarak dağıtımının yapıldığı bilgisi paylaşılmıştır.

82. Acil tıbbî müdahale gereken durumlarda, tutulanlara ilk müdahale yapabilecek tıbbi personel bulunmadığı, acil durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağrıldığı, tutulanın hastaneye götürülmesi gereken hallerde ise görevli personel eşliğinde tedavisi yapılmak üzere hastaneye sevkinin sağlandığı belirtilmiştir.

83. Tutulanların ilaç kullanmaları gereken durumlarda, nezarethane personeli tarafından ilacın rapor ya da reçetesine göre tutulana verildiği ve bu durumun tutanak altına alındığı bilgisi verilmiştir.

84. Nezarethanede 8 adet, koridorda 2 adet ve avukat görüşme odasında 1 adet olmak üzere toplam 11 adet kamera olduğu ve ziyaret heyetince kamera kayıtlarının 24/3/2023 tarihine kadar (48 gün) geriye dönük izlenebildiği görülmüştür. Kamera görüntülerinin geçmişe doğru izlenmesinde herhangi bir sorunla karşılaşılmamıştır.

85. Nezarethane koridorunda yangın söndürme tüplerinin bulunduğu, tüplerin bakımının yapıldığı ve dolu olduğu gözlemlenmiştir.

86. Ziyaret Heyeti tarafından incelenen Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait eksiksiz bir şekilde tutulduğu ve görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından da düzenli aralıklarla incelendiği görülmüştür.

87. Tutulanların hakları konusunda bilgilendirilmesi için Şüpheli ve Sanık Hakları Formu kullanıldığı ve bu formların farklı dillerde çevirisinin mevcut olduğu gözlemlenmiştir.

88. Nezarethanede ifade alma odasının bulunmadığı görülmüştür.

89. Nezarethanede bir adet müdafî görüşme odası bulunmakta olup odanın içeride yapılan görüşmelerin dışarıdan duyulamayacak ancak görülebilecek bir yapıda tasarlandığı gözlemlenmiştir.

D. Asayiş Şube Müdürlüğü

90. Asayiş Şube Müdürlüğü ve Nezarethanesi, Bursa İl Emniyet Müdürlüğü'nün Acemler semtinde bulunan ek hizmet binasında yer almaktadır. Bina 1976 yılında inşa edilmiş olup İl Emniyet Müdürlüğüne 1980 yılında tahsis edilmiş ve bu tarih itibariyle kullanılmaya başlanmıştır.

91. Nezarethane binanın eksi birinci katında yer almakta olup nezarethanede iki koridor boyunca yan yana uzanan toplam dokuz adet nezarethane odası bulunmaktadır. Nezarethanenin toplam kapasitesi 22 kişidir. Nezarethane odalarının yükseklikleri 2,89 m, boyları 3,9 m ve enleri 2,7 m'dir.

92. Nezarethanede kadınlar için ayrı bir bölüm olmadığı, kadın tutulanların olması halinde kadınların diğer koridorda yer alan ayrı bir nezarethane odasına yerleştirildikleri belirtilmiştir.

93. Odalarda yeterli miktarda yere sabitlenmiş oturma alanlarının olduğu, bunların üstünde yumuşak ve temizlenebilir bir malzeme olduğu ve tutulanların uyuması için uygun özellikte olduğu görülmüştür.

94. Havalandırmanın koridorda bulunan açılabilir pencereler yoluyla, ısınmanın ise kalorifer sistemi ile sağlandığı görülmüştür. Ziyaret sırasında nezarethane sıcaklığının uygun olduğu gözlemlenmiştir.

95. Tutulanlara verilmek üzere battaniye ve yastıkların temiz, katlı ve yeterli sayıda olacak şekilde nezarethane odalarında hazır tutulduğu, tutulanların kendilerine zarar vermesinin önlenmesi amacıyla battaniye kenarlıklarının sökülmüş olduğu da görülmüş; İdare tarafından tutulanların nezarethaneden çıkışının ardından battaniye ve yastıklarının yıkandığı belirtilmiştir.

96. Aydınlatma, koridorlardaki nezarethane odalarına doğru bakan yapay aydınlatma ile sağlandığı gözlenmiş, bu güçlü aydınlatma sisteminin yaydığı ışıkların nezarethane odasındaki tutulanlar açısından özellikle gece saatlerinde rahatsız edici nitelikte olabileceği değerlendirilmiştir.

97. İdarece, nezarethanelerin temizliğinin temizlik personeli tarafından günlük olarak yapıldığı ifade edilmiş, ziyaret sırasında yapılan kontrollerde nezarethane odalarının, koridorların ve lavaboların temiz olduğu görülmüştür.

98. Her iki koridorda da birer adet tuvalet olduğu ve nezarethanelerin bulunduğu alanda engelli bireylerin kullanımına uygun tuvalet bulunmadığı ayrıca tuvaletlerin girişinde

bir basamak olduğu, dolayısıyla tekerlekli sandalye ile tuvaletlere erişimin mümkün olmadığı tespit edilmiştir.

99. Tutulanların duş alabilecekleri bir banyonun da bulunduğu görülmüş ve İdare tarafından 24 saat sıcak su imkânının olduğu anlaşılmış, ziyaret sırasında yapılan kontrollerde sıcak su akışında bir sorun olmadığı tespit edilmiştir.

100. Tutulanların yemek ihtiyaçlarının İl Emniyet Müdürlüğü İkmal Şube Müdürlüğüne temin edildiği ve nezarethane büro amirliği görevlilerince günde iki öğün yemek dağıtımının yapıldığı anlaşılmış, nezarethane koridorunda kumanya saatlerinin asılı olduğu görülmüştür.

101. Acil tıbbî müdahale gereken durumlarda, tutulanlara ilk müdahale yapabilecek tıbbi personel bulunmadığı, acil durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağrıldığı, tutulunun hastaneye götürülmesi gereken hallerde ise görevli personel eşliğinde tedavisi yapılmak üzere hastaneye sevkinin sağlandığı belirtilmiştir.

102. Nezarethanede toplam 14 adet kamera olduğu ve ziyaret heyetince kamera kayıtlarının 26/3/2023 tarihine kadar (46 gün) geriye dönük izlenebildiği görülmüştür. Kamera görüntülerinin geçmişe dönük izlenmesinde herhangi bir sorunla karşılaşılmamıştır.

103. Nezarethane koridorunda yangın söndürme tüplerinin bulunduğu, tüplerin bakımının yapıldığı ve dolu olduğu gözlemlenmiştir.

104. Ziyaret Heyeti tarafından incelenen Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defterin eksiksiz bir şekilde tutulduğu ve görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından da düzenli aralıklarla incelendiği görülmüştür.

105. Nezarethanede bir adet ifade alma odasının bulunduğu görülmüş, ancak İdare tarafından ifadelerin üst katlarda bulunan personel odalarında alındığı, bu alanın kullanılmadığı, personel odalarında ise kamera bulunmadığı ancak seyyar kameralarla ifadelerin kayıt altına alındığı ifade edilmiştir.

106. Nezarethanede bir adet müdafî görüşme odası olduğu, odada kamera olmadığı, odanın içerisinde masa ve sandalyenin bulunduğu ve kapısının kapatılabildiği görülmüştür.

E. Çocuk Şube Müdürlüğü

107. Çocuk Şube Müdürlüğü ve Nezarethanesi, İl Emniyet Müdürlüğüne Şükraniye Ek Hizmet Binasında yer almaktadır. Bina 1969 yılında inşa edilmiş, 2015 yılına kadar çeşitli kamu kurumları tarafından kullanılmış, 2015 yılında yapılan tadilatın ardından İl Emniyet Müdürlüğü tarafından kullanılmaya başlanmıştır.

108. Nezarethane binanın ikinci katında bulunmaktadır. Nezarethanede iki adet oda bulunmakta olup nezarethanenin toplam kapasitesi altı kişidir. Nezarethane odalarından biri kız çocukları için diğeri ise erkek çocukları için ayrılmıştır. İki nezarethane odasının da yükseklikleri 2,6 m, boyları 5,3 m ve enleri 2,2 m'dir.

109. İdarece, tutulan çocukların aynı cinsiyetten olması halinde aralarındaki yaş farkları gözetilerek çocukların ayrı nezarethane odalarına yerleştirildiği belirtilmiştir.

110. Odalarda yeterli miktarda yere sabitlenmiş oturma alanlarının olduğu, bunların üstünde yumuşak ve temizlenebilir bir malzeme olduğu ve tutulanların uyuması için uygun özellikte olduğu görülmüştür.

111. Havalandırmanın koridorda bulunan açılabilir pencereler yoluyla, ısınmanın ise kalorifer sistemi ile sağlandığı görülmüş, ziyaret sırasında yapılan kontrollerde nezarethane sıcaklığının yeterli olduğu gözlemlenmiştir.

112. Tutulanlara verilmek üzere battaniye ve yastıkların temiz, katlı ve yeterli sayıda olacak şekilde nezarethane odalarında hazır tutulduğu, tutulanların kendilerine zarar vermesinin önlenmesi amacıyla battaniye kenarlıklarının sökülmüş olduğu da görülmüş, İdarece, tutulanların nezarethanedeki çıkışının ardından battaniye ve yastıklarının yıkandığı belirtilmiştir.

113. Nezarethane koridordaki pencereler sayesinde doğal ışık almakta olup aynı zamanda koridorda ve nezarethane odalarında yapay aydınlatma bulunmaktadır.

114. İdarece, nezarethanelerin temizliğinin temizlik personeli tarafından günlük olarak yapıldığı ifade edilmiş, ziyaret sırasında yapılan kontrollerde nezarethane odalarının, koridorların ve lavaboların temiz olduğu görülmüştür.

115. Erkek ve kadınlar için ayrı olacak şekilde iki adet tuvalet olduğu ve nezarethanelerin bulunduğu alanda engelli bireylerin kullanımına uygun tuvalet bulunmadığı tespit edilmiştir.

116. Tutulanların yemek ihtiyaçlarının İl Emniyet Müdürlüğü İkmal Şube Müdürlüğüne temin edildiği ve nezarethane büro Amirliği görevlilerince günde iki öğün yemek dağıtımının yapıldığı anlaşılmıştır.

117. Acil tıbbî müdahale gereken durumlarda, tutulanlara ilk müdahale yapabilecek tıbbi personel bulunmadığı, acil durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağrıldığı, tutulananın hastaneye götürülmesi gereken hallerde ise görevli personel eşliğinde tedavisi yapılmak üzere hastaneye sevkinin sağlandığı belirtilmiştir.

118. Tutulanların ilaç kullanmaları gereken durumlarda, nezarethane personeli tarafından ilacın rapor ya da reçetesine göre tutulana verildiği ve bu durumun tutanak altına alındığı bilgisi verilmiştir.

119. Nezarethanede toplam 20 adet kamera olduğu ve Ziyaret Heyetince kamera kayıtlarının 29/3/2023 tarihine kadar (43 gün) geriye dönük izlenebildiği görülmüştür. Kamera görüntülerinin geçmişe doğru izlenmesinde herhangi bir sorunla karşılaşılmamıştır.

120. Nezarethane koridorunda yangın söndürme tüplerinin bulunduğu, tüplerin bakımının yapılmış ve dolu olduğu gözlemlenmiştir.

121. Ziyaret Heyeti tarafından incelenen Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defterin eksiksiz bir şekilde tutulduğu ve görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından da düzenli aralıklarla incelendiği görülmüştür. Defterlerin incelemesi sırasında; 18 yaşından büyük kişilerin de zaman zaman nezarethanede tutulduğu ancak yetişkinlerle çocukların nezarethanede aynı anda tutulmamış olduğu görülmüştür.

122. Tutulanların hakları konusunda bilgilendirilmesi için Şüpheli ve Sanık Hakları Formu kullanıldığı ve bu formların farklı dillerde çevirisinin mevcut olduğu, Arapça olarak hazırlanan “Bilinmesi Gerekenler” başlıklı afişin yer aldığı ve Çocuk Hakları Sözleşmesi isimli kitapçıkların olduğu görülmüştür.

123. Nezarethanede bir adet ifade alma odasının bulunduğu, odada ses ve görüntü kaydı yapabilen bir kameranın da mevcut olduğu görülmüştür.

124. Nezarethanede bir adet müdafî görüşme odası olduğu, odada iki adet iki kişilik koltuk ve bir adet kanepenin olduğu, odanın yapısının içeride yapılan görüşmelerin dışarıdan duyulamayacak ancak görülebilecek şekilde tasarlandığı gözlemlenmiştir.

III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

125. TIHEK’in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Bursa İl Emniyet Müdürlüğü tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Önceki Ziyarete Verilen Tavsiyelerin Takibi Bağlamında Tespit ve Gözlemler

126. TIHEK tarafından 23/10/2019 tarihinde Bursa Emniyet Müdürlüğü Nezarethanelerine bir ziyaret düzenlenmiştir.² Ziyarete ilişkin gözlem ve tavsiyeler 2020/4 sayılı rapor ile kamuoyuna duyurulmuştur.³

127. Kuruma daha önce verilen tavsiyelerin yerine getirilmesine ilişkin tespitler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

TAVSİYELER	TAVSİYE VERİLEN KURUM / YERİNE GETİRİLME	AÇIKLAMA
Hijyenik açıdan battaniye ve yastık yıkama sıklığının artırılması ve her bir kişiye ilk girişinde temiz battaniye ve yastık verilmesinin hassasiyetle sağlanması,	Bursa İl Emniyet Müdürlüğü Yerine getirildi	İdare kullanılmış olan battaniye ve yastıkların tutulan nezarethanedan ayrıldıktan sonra yıkamaya gönderildiği bilgisini paylaşmıştır. Ziyaret sırasında kullanıma hazır halde bulunan battaniye ve yastıkların da temiz olduğu görülmüştür.
Merkezi ısıtmanın mevcut mevsim koşulları dikkate alınarak ayarlanması,	Bursa İl Emniyet Müdürlüğü Yerine getirildi	Isıtmanın binalara göre merkezi klima veya kalorifer yoluyla sağlandığı ve nezarethane sıcaklıklarının mevsim koşullarına uygun olduğu gözlemlenmiştir.
Banyonun fiziksel koşullarının iyileştirilmesi ve banyo bulunan şubelerde tutulan özgürlüğünden mahrum bırakılanların nezarethaneye ilk girişlerinde bu	Bursa İl Emniyet Müdürlüğü	Nezarethanelerde bulunan banyoların genel itibarıyla tadilattan geçirildiği, temiz ve kullanılabilir durumda oldukları, sıcak suyun mevcut olduğu gözlemlenmiştir. Ziyaret

² Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 2019/11 sayılı kararı ve Başkanlık oluru üzerine düzenlenen ziyaret.

³ Bkz. TIHEK, Bursa İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyaret Raporu.

<p>tür bir imkâna sahip oldukları konusunda bilgilendirilmeleri,</p>	<p>Yerine getirildi</p>	<p>sırasında tutulan bulunmadığından banyo imkânı konusunda tutulanların bilgilendirilip bilgilendirilmediği öğrenilememiştir.</p>
<p>Çocuk Şube Müdürlüğünde ve banyo ve tuvaletlerinde tutamaç bulunmayan diğer şube nezarethanelerinde özgürlüğünden mahrum bırakılan engelli bireylerin insan onuruna yakışır bir şekilde tutulması için makul düzenlemeler yapılması,</p>	<p>Bursa İl Emniyet Müdürlüğü</p> <p>Kısmen yerine getirildi</p>	<p>Ziyaret edilen nezarethanelerin hiçbirinde engelli bireylerin kullanımına uygun tuvalet bulunmadığı görülmüştür. TEM ve Güvenlik Şube Müdürlüğü nezarethanelerinde üst katlarda bulunan, personelin kullandığı bazı tuvaletlerde tutamaç olduğu görülmüş, İdare tarafından ihtiyaç halinde bu tuvaletlerin nezarethane tutulan kişiler tarafından da kullanıldığı belirtilmiştir. KOM ve Narkotik Şube Müdürlüğü nezarethanelerinde bulunan tuvaletlere ziyaret sonrasında tutamaçlar eklenerek bu durum Kurumumuza iletilen fotoğraflarla teyit edilmiştir. Asayiş ve Çocuk Şube Müdürlüğü nezarethanelerinde bulunan tuvaletlere ilişkin herhangi bir değişiklik bildirilmemiştir.</p>

<p>İfade odalarında kayıt alınmayan şubelerde kamera sisteminin kurulmasına yönelik girişimlerin başlatılması ve zaten ihalesi tamamlanmış olan ancak kamera temin edilemeyen Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü için ise ihale sürecinin yinelenmesi,</p>	<p>Bursa İl Emniyet Müdürlüğü</p>	<p>Güvenlik ve Asayiş Şube Müdürlükleri nezarethanelerinde ifade alınırken seyyar kamera sistemi kullanıldığı, diğer şubelerde ise ifade alma odalarında sabit kamera sistemi bulunduğu görülmüştür.</p>
	<p>Yerine getirildi</p>	
<p>Yakalama veya nezarethaneye giriş sağlık raporu ve muhafaza altına alınan eşya ve paraya ilişkin tutanağın bir nüshasının özgürlüğünden mahrum bırakılanlara verilmesi gerektiğinden özgürlüğünden mahrum bırakılanın talebi olup olmadığına veya başkaca herhangi bir tasarrufuna bağlı olmaksızın uygulamanın mevzuata uygun şekilde sürdürülmesi,</p>	<p>Bursa İl Emniyet Müdürlüğü</p>	<p>Ziyaret sırasında tutulan bulunmadığından nezarethaneye giriş sağlık raporu ve muhafaza altına alınan eşya ve paraya ilişkin tutanağın bir nüshasının tutulana verilir verilemediği teyit edilememiştir. Ancak idare Sanık Hakları Formunun ve Sevk Serbest Bırakma Tutanağının tutulana verildiği bilgisini paylaşmıştır.</p>
	<p>Tespit edilemedi</p>	
<p>Çocuk Şube Müdürlüğünde yalnızca çocukların tutulması ve yürütülen soruşturmalar kapsamında soruşturma sürecinin hızını yavaşlatmayacak şekilde şüpheli yetişkinlerin çocuklarla karşılaşmayacakları uygun bir alanda tutulması veya ilgili diğer şubelere yönlendirilmeleri,</p>	<p>Bursa İl Emniyet Müdürlüğü</p>	<p>Çocuk Şube Müdürlüğü Nezarethanesinin kayıt defteri incelendiğinde her ne kadar çocuklarla aynı zamanda olmasa da yetişkinlerin de zaman zaman bu nezarethanede tutuldukları görülmüştür.</p>
	<p>Yerine getirilmedi</p>	

Kolluk personelinin moral, motivasyon ve verimliliğini artırmak üzere mesai saatleri, vardiya ve diğer çalışma koşullarının gözden geçirilerek gerekmesi halinde imkânlar dâhilinde iyileştirmeler yapılması,	Bursa İl Emniyet Müdürlüğü	Bir önceki ziyaret sırasında uygulanan 12/24 esasına göre olan vardiya sisteminden 12/36 esasına göre olan vardiya sistemine geçildiği öğrenilmiştir.
	Yerine getirildi	
Nezarethanelerde meydana gelebilecek olası her türlü vakaya ilişkin herhangi bir adli veya idari sürecin başlatılması halinde bu alanlarda bulunan kameraların 30 günlük kayıt alma sürelerinin kısa olduğu değerlendirilmiş olup en az 6 ay olacak şekilde kayıt alma sürelerinin uzatılmasına ilişkin düzenleme yapılması tavsiye edilmektedir.	İçişleri Bakanlığı	İdare kamera sistemlerinde yapılan iyileştirmelerle kayıt süresinin artırıldığı bilgisini paylaşmıştır. Yapılan incelemede kayıt sürelerinin genel itibarıyla 40-50 gün arasında olduğu görülmüştür.
	Kısmen yerine getirildi	

128. Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde önceki ziyarete ilişkin Çocuk Şube Müdürlüğünde yetişkinlerin tutulmaması tavsiyesinin yerine getirilmediği, tuvalet ve banyoların engelli bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi tavsiyesinin ziyaret tarihine kadar hiçbir şube müdürlüğü nezarethanesinde yerine getirilmediği ancak ziyaret sonrası iki şube müdürlüğü nezarethanelerinde gerekli düzenlemelerin gerçekleştirildiği, güvenlik kameralarının kayıt sürelerinin artırılması tavsiyesinin ise kısmen yerine getirildiği tespit edilmiştir. Diğer tavsiyelerin ise yerine getirildiği gözlemlenmiştir.

2. Bursa İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

129. Asayiş Şube Müdürlüğü Nezarethanesindeki aydınlatmanın tutulanları rahatsız etmeyecek şekilde parlaklığı daha az veya doğrudan nezarethane odasına dönük olmayan alternatifleri ile değiştirilmesi,

130. TEM, Güvenlik, Asayiş ve Çocuk Şube Müdürlüklerindeki lavabo ve tuvaletlerin engelli bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi⁴,

131. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü ile Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü nezarethanelerinde gerekli donanıma sahip bir ifade alma odası oluşturulması⁵,

132. Çocuk Şube Müdürlüğü Nezarethanelerinde yalnızca çocukların tutulması⁶,

3. İçişleri Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

133. Nezarethanelerde meydana gelebilecek olası her türlü vakaya ilişkin herhangi bir adli veya idari sürecin başlatılması halinde bu alanlarda bulunan kameraların 30 günlük kayıt alma sürelerinin kısa olduğu değerlendirildiğinden, kayıt alma sürelerinin en az 6 ay olacak şekilde uzatılmasına ilişkin düzenleme yapılmasının değerlendirilmesi⁷,

hususları tavsiye edilmektedir.

---

⁴ Birleşmiş Milletler, Engelli Hakları Sözleşmesi, m. 14: “Taraflar Devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dâhil olmak üzere Sözleşme'nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar.”

⁵ CPT, Nezarethane, Inf(92)3-part1, para. 39 “Sorgulama sürecine gelince, CPT polis tarafından ifadenin nasıl alınacağı konusunda açık kuralların veya uygulamaların olması gerektiğini düşünmektedir...”

⁶ CPT, Ceza mevzuatı uyarınca özgürlüklerinden yoksun bırakılan çocuklar (18 yaşından küçük gençler), Inf(2015)1-part, para. 102: “... çocuklar (ister tutuklu ister hükümlü olsunlar) kural olarak yetişkinlere mahsus kurumlarda tutulmamalı, ancak özellikle bu yaş grubuna yönelik olarak tasarlanmış tesislerde barındırılmalıdır. CPT bu gençlerin istisnai hallerde yetişkinlere ait cezaevlerinde tutulmaları halinde, gençlerin daima yetişkinlerden ayrı, farklı bir birimde barındırılmaları gerektiği görüşündedir. Ayrıca, diğer tutukluların da bu bölüme girişine izin verilmemelidir...”

⁷ CPT, Nezarethane, Inf(92)3-part1, para. 39 “...CPT, polis tarafından alınan ifadelerin elektronik olarak kaydedilmesinin, tutukluların kötü muameleye maruz kalmasını önlemek için (ve polis açısından da önemli avantajlar içeren) bir başka faydalı önlem olduğunu belirtmektedir.”